

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 4'50 mesečno.
četrletno K 13'50, polletno K 27'—, celoletno K 54'—
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 4'— — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 20 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

K cilju.

Vesti iz Pariza se vedno bolj zgoščavajo. kristalizirajo. Dozdaj smo dobivali nekako ka-
otično zmes najrazličnejših poročil, ki so drugo
za drugim izpreminjala, drugo drugega dementi-
rala, vzbujala na eni strani veliko veselje, na
drugi strani jezo in žalost. Zadnja poročila pa
govore že z nekako določenostjo in sigurnostjo.
Zdi se nam, da stojimo tikoma pred odločitvijo.
Naše jugoslovansko vprašanje prihaja na dnevni
red pariške mirovne konference. In vsaka ura
nam more prinesiti brzojavno poročilo, da
je naša usoda odločena. Ti dnevi čakanja,
dvomljenja bodo najhujši. Vendar pa moramo
konstatirati, da je iz vseh vesti, ki prihajajo v
javnost, razvidno, da se je razpoloženje v di-
plomatskih krogih obrnilo v naš prid.

Zanimivo je, da se je tudi italijanska jav-
nost drugače orientirala. Tako poroča »Secolov«
dopisnik iz Pariza: »Po zadnjih vesteh ima kon-
ferenca ta-le program: V tem tednu bo rešeno
vprašanje zapadnih in vzhodnih meja; prve dni
drugega tedna bodo razpravljali o italijanskih,
jugoslovanskih, rumunskih, bolgarskih, turških in
drugih vprašanjih. Po 15. t. m. bodo sklicali
nemške pooblaščenec v Versailles. Kakor se zdi,
bodo mirovni preliminarij podpisali že zadnje
dni tega meseca. Po teh vesteh naj konstatiram
dvoje: 1. Iz programa se vidi, da ne bodo ita-
lijanske zahteve ločene od drugih zaveznških
vprašanj. V preliminarini mirovni pogodbi bodo
rešene med drugimi zahtevami tudi naše, itali-

janske, seveda v obliki določeni od zbora čet-
vorice. 2. Obdaja nas popolnoma Wilsonov duh.
Wilson je s pomočjo Lloyd Georgea dosegel,
da je tudi Clemenceau priznal program, v katerem
strategična vprašanja — če jih bodo sploh uve-
ljali — zavzemajo zelo skromen prostor. Način
reševanja francoskih vprašanj bo vzor, po ka-
terem bodo reševali vse druge, tudi italijanske
probleme. Nacijonalni princip je na oltarju, stra-
tegična vprašanja so skoro v pepelu. Zveza na-
rodov vstaja med triumfom in polomom ojačena
z novimi sankcijami, ki bodo narodom najboljše
jamstvo sigurnosti in svetu najboljše jamstvo
miru. To je atmosfera, ki obdaja konferenčno
delovanje. Ali se izplača prorokovati? Naj pre-
misli čitatelj!

Iz vsega se vidi, da je Francija precej iz-
premenila svojo dosedanje politiko. Izprevidela
je, da se v svojih stremljenjih nikakor ne more
več naslanjati na Italijo, ki ji predvsem ne
more nuditi nikakršne opore in pomoči, če bi
se nemški narod po vojni zopet okrepil ter za-
čel ogrožati francoske interese. Vsled tega se
je Francija začela približevati Angliji in Ame-
riki. Italija pa postaja vedno bolj osamljena.

Wilson torej zmaga. Z njim pa zmaga-
jejo tudi njegova načela. In če je zmagal na-
cionalni princip, strategičsko-imperialistični pa
padel, tedaj smo lahko prepričani, da bode
naše jugoslovansko vprašanje rešeno tako, ka-
kor mi zahtevamo. Vsaj mi ne zahtevamo dru-
gega, nego da se vpoštevajo naše narodne me-
je. Na podlagi tega principa so nam zagotov-
ljene meje, kakor so si jih ustvarili naši pra-

dedje, ki jih je le tuptam umetno in hote
prednugačila bivša avstrijska vlada in pa nem-
ška ekspanzivna politika oziroma germanizacija.
Pričakovati je bilo, da bo naposled vendarle
zmagalo Wilsonovo načelo, ker le s tem bo
zajamčen trajen svetoven mir. Pri tem skoro
gotovo ni učinkovala le pravičnost Wilsonovih
načel, marveč so bili tudi odločilni zunanji
vplivi.

Gotovo je, da se bo germanizem zopet
ojačil ter poskušal priti do one moči, ki jo je
imel pred vojno. In tako ojačen germanizem
bo vedno bolj ali manj pomenjal nevarnost za
Francijo, ki bo navzlic svoji zmagovitosti po-
trebovala desetletja, da bo zbrala vso ono
energijo, ki jo je izgubila vsled svetovne voj-
ne. In največja nevarnost, da se germanizem
zopet okrepi, je nedvomno zveza Nemčije z
Avstavo-Ogrsko. Vsled tega dela Francija z vso
silo na to, da se ta načrt ne posreči, kar bo
tudi dosegla. S tem je pa bodočnost Nemške
Avstrije v gospodarskem oziru zapečaten. Dr-
žava brez izhoda na morje je mrtva. In skoro
smemo trditi, da je Nemška Avstrija že danes
prepričana, da ne bo dosegla zveze z Nemčijo,
vsled česar se je približala Italiji, s katero
dela naklepe, kako bi prišla preko naših slo-
venskih trupel do Jadranskega morja. In vsi
dogodki, naj si bo to zaloški, ljubljanski ali
pa mariborski, so jasen dokaz, da obstoji zveza
med Italijo in Nemško Avstrijo. Ta zveza naj
omogoči izpolnitev italijanskih zahtev Nemške
Avstrije na škodo nas — Slovencev. Toda

Amen.

Med vernimi in udanimi poslušalci mo-
bilizacijskega razglasa, ki ga je onega usode-
polnega dne julija meseca 1914. leta v polni
pari tolmačil in razlagal preplašenemu in
nesrečnemu ljudstvu okrožni barič Miha, je
bil tudi cvet slovenskega naroda, siromak
siromakov, Janezov Janez.

Vajen in utrjen v trpljenju in hlapčevstvu
se ni niti najmanj prestrašil in razburjal, ko
je škodoželjni barič razglašal tudi točko, ki
je zapovedovala tudi Janezovemu Janezu, da
nemudoma odrine pod vojaški prapor ter
nastopi zadnjo dobo trpljenja, dobo preis-
kušnje.

»Amen! tako mora biti! V ognju in meču
se nam bliža rešitev« — je zagodrnjal v
gruči zvestih in učenih poslušalcev ter si
nažgal vržinko in pihal od sebe kot bi ogre-
bal sršene.

»To vam razglasam kot zvest in udan
služabnik v imenu cesarske gospode, oprte
na bajonete in vislice. Razglasil sem vam
razločno in razumljivo. Kdor bi se takoj ne
pokoril in odrinil, kamor ga kliče razglas,
čaka ga smrt in večno prekletstvo!«

Tako je končal strogi barič, pustil zbe-
gano množico, prestrašeno in onemelo, na

cerkvenem trgu ter ponosnih korakov odšel
v cesarsko pisarno, da si nabere novih, stra-
nejših in grozovitejših razglasov.

Potrta množica pa je stala okamenela
na cerkvenem trgu ter v globoki tugi raz-
mišljala svoje ogromno trpljenje in žalost.
Obračala se je proti cerkvi v plahem in
bojzljivem dvomu: mar si nas res zapustil
tudi Ti, o Gospod?

Janezov Janez je krepko vlekel cigaro
in si mislil svoje. Ni se bal ognjenega krsta,
kajti vedel je, da prinese rešitev njemu kakor
tudi vsem trpečim bratom.

»Nikar ne plaka, uboga gmajna!« je
prekinil tajno ihtenje in plašno godrnjanje.
»Bliža nam se rešitev! Odpadli bodo naši
okovi v borbi z ognjem in mečem! Marsikdo
med nami stoji danes zadnjič na tem trgu,
kjer se nam je tolikokrat oznanjala naša
sramota in zaničevanje. Težka preiskušnja
nas čaka in mnogi ji bodo podlegli, a srečni
oni, ki jo prestanejo! Bodimo toraj junaki
usode, da nas ne prezre zgodovina!«

Polagoma se je razhajala množica, mla-
deniči pa so se oklenili Janeza ter združili
svoje orjaške glasove in zapeli njegovo staro
ljubljanko:

Fantje, fantje, le korajžo!
če ne bo nič, se nič ne bojimo,
če bo pa kaj, pa kar zbežimo!

Fantje, fantje, le korajžo . . . !
Pesem je rodila pesem, preganjala tež-
nost in žalost ter navduševala mlado in staro,
dokler ni prišla grenka ura ločitve, ki je iz
utrujenih grl iztisnila še ono otožno:

Oj, zdaj gremo, oj zdaj gremo

Težka in huda je pač vsaka ločitev, a ni
je grenkosti, ni tuge, ki bi jo občutilo srce
bolj od one, ki ga napolni, kadar se poslav-
lja od ljubečega bitja, katero odaja v temno,
megleno negotovost. Širi in kri se tedaj v
strašni nestrpnosti in obupu.

Tudi Janezov Janez je imel srce, a bilo
je utrjeno, bilo je močno!

»Amen! Imeti nas hočejo, preizkusiti in
ugonobiti nas nameravajo, a uničili bodo
sebe, končali svojo oblast, izkopali si grob!«
Tako je dejal in se sljednč ozrl po rodni
dolini, katera mora biti osvobodjena, mora
biti rešena.

Moč in spretnost Janezovega Janeza, ki
je že v dobi miru delala preglavice in skrbi
cesarskim beričem, so kmalu uvideli tudi
vojaški poveljniki ter jo v obsevu stroge,
nenasitne discipline izrabljali v svoje namene.

več! Slovenci bi ne bili samo oškodovani, marveč uničeni.

Tako so pa menda v Parizu končno vendar izpredvidili, da more biti le močna Jugoslavija ovira razmahu germanizma.

Je pa še druga nevarnost, ki dela skrbi diplomatom v Parizu. In to je boljševizem, ki se kakor najhujša epidemija vleče iz Rusije v sosedne države ter preti preplaviti ves svet. Najskrajnejšo in najnevarnejšo obliko je zavzel na Ogrskem.

In tudi proti boljševizmu bo zdrava in dobra opora Jugoslavija, toda le tedaj če bo mirovna konferenca zadovoljila vse zahteve našega troedinega naroda.

Vse te okoliščine nam dajo torej upanje, da bodo diplomatje v Parizu precej ugodno rešili naše vprašanje. Vendar pa ne smemo biti preveliki optimisti, marveč moramo biti vedno na straži ter paziti, da se na tihotapski način ne vgnezdijo v našo deželo razdirajoči elementi, ki bi v zadnjem trenutku ogrozili obstoj naše države.

Kaj se godi na Ogrskem.

Znano je, da so iz Rusije zanesi na Ogrsko smrtonosno bolezen, ki jo imenujemo boljševizem. Grof Karolyi je čez noč izročil usodo Ogrske v roke boljševikom, ki so takoj uvedli svojo grozovlado. Navesti hočemo opis dogodkov na Ogrskem, kakor ga podaja neki očividec, ki pravi med drugim:

»Najbolj je prizadeto glavno mesto Budimpešta, ker so vse trgovine zaprte in je pod smrtno kaznijo prepovedano, prodajati živila, in ker pripada ena tretjina prebivalstva trgovskemu stanu. Vlada je odredila inventuro vseh trgovin in je sama določila vse cene brez ozira na nakupne cene. Nepopisna je zmešnjava v bančnih krogih. Komunisti nimajo izšolanih ljudi. In tako so imenovali dva dvajset let stara trgovska akademika za ravnatelja največjih budimpeštanskih bank. Mnoge tovarne so se same socializirale in nočejo ničesar vedeti o odredbah od zgoraj, kajti samosocializiranje pametnih delavcev se vsaj smotreno vrši, ker prevzamejo tudi komercialno sposobne moči. Nasprotno pa smatrajo komunisti kot zadoščenje, če morejo napraviti kakega slugo ali pomožnega organa za ravnatelja. Razlaščenje hiš je že mnogo ljudij spravilo na beraško palico. Brez zmisla in smotra izročavajo v Budimpešti palače plemičev delavcem. Večina teh palač ima zbirke neprecenljive vrednosti in še le ko je bilo vse razdejano, je izdala sovjetska vlada ukaz, naj

»Zdaj sem vojak in amen!« se je često bodril Janez, kadar je proti svoji volji moral tvegati moč in življenje na najopasnejših mestih.

Junaško je prenašal bodeče križe in težave, ki mu jih je dan za dnem nalagala vojna pošast. Kjer je bila nevarnost največja, kjer se je najljubeje zaganjal sovražnik v ostra bodala, kjer je smrt najrazsežnejše zljala ter hlatala nesrečne žrtve, tam je moral stati Janez ter kljubovati vsem grozotam in strahotom. — Do smrti utrujen je bil Janez, a povelje je povelje in značaj se ne ukloni, naj si ga tudi zemlja požre.

»Amen, hudo je bilo, a prestal sem!« je rekel često, kadar se mu je po dolgem trudu in naporu vendar priznalo nekaj oddiha.

Vse ognjene meje pogrezujočega se cesarstva je moral obiti in povsodi je pokazal, kaj zna in zmore sin slovenske matere.

Njegovo moč in sposobnost so cenili in uvaževali brezskrbni poveljniki in pred mnogimi odločilnimi dnevi so mu obljubljali čast in najrazličnejša odlikovanja, toda ko so minuli hudi dnevi, ko je bila zmaga dobljena, ko je zginila preteča nevarnost, tedaj so zginele tudi obljube in Janez je ostal vedno le Janezov Janez.

varujejo umetnine. V Budimpešti je bilo v par dneh 120 samomorov.

Revolucijsko sodišče sodi z največjo strogostjo. Sodišče obstoji iz treh pristašev Bele Kuna, čegar prvo delo je bilo, da je aretirati one, ki so ga imeli zaprtega. Razen Wekerleja so aretirali Szterenyija, Szurmaya, grofa Jurija Karolyija in več urednikov. V glavnem mestu je grozno pomanjkanje živil. Z dežele ne pripeljejo ničesar v mesto, ker kmetje ničesar ne dajo. V zadnjih dveh tednih se je pojavilo v Budimpešti pomanjkanje mesa in zadnje dva dni tudi pomanjkanje kruha in mleka. V bolnišnicah stradajo bolniki in nimajo oskrbe, ker so izšolane bolniške sestre čez noč pregnali. Kakih 10.000 sodnih uradnikov in odvetnikov je postalo namah brezposelnih. Justica je prenehala delovati, ker po naziranju novih zakonodajalcev ni mogoče zadolžiti se, podedovati, kupiti in ne prodati. Kot takozvano brahialno silo so sprejeli 18 do 24letne fante z mesečno plačo 450 kron in pa z dnevno 30 kron za prehrano. Tehnike in inženirje odpustajo, če ne ugajajo komunistom.

Ne smemo se torej čuditi, če so zmerni krogi spričo teh grozodejstev pričeli inozemstvo klicati na pomoč. Dne 4. t. m. je prišla v Pozun deputacija bivših mažarskih poslancev, ki je prosila v imenu mažarskega meščanstva, naj češkoslovaška republika intervenira in zasede Budimpešto, ki vidi svojo edino rešitev v češkoslovaški republiki in njeni disciplinirani armadi. V petkovi seji češkega obrambnega odbora v Pragi pa je izjavil generalni nadzornik češkoslovaških čet dr. Scheiner, da o intervenciji na Mažarskem ne more biti govora. Red bo pa napravila antanta.

Političen pregled.

Parlamentarno delo. Beograd, 5. aprila. Parlamentarno delo se je ustalilo in teče sedaj redno. Povoljna rešitev ministrske krize je razbistrila položaj in ojačila stališče kabineta, ki mu raste ugled na znotraj in zunaj.

Beograd, 5. aprila. V parlamentarnih sejah od 4. dalje predsedujeta dr. Ribar in dr. Janković.

Narodno predstavništvo. LDU Beograd, 5. aprila. V današnji seji Narodnega predstavništva je odgovarjal ministrski predsednik Protić Stojan v obširnem govoru na interpelacijo poslanca dr. Novaka glede takozvanih ljubljanskih in zaloških dogodkov. Ministrski predsednik Protić je na podlagi natančnih podatkov dokazal, kako so vsa italijanska očitanja popolnoma neutemeljena.

Že zopet brezvestne laži o „ljubljanskem dogodku“. Reka, 5. aprila. Orlandova „Epoca“ v Rimu poroča z Dunaja dne 31. mar-

»Amen!« je rekel večkrat Janez, kadar so se ponašali tujerodni tovariši z okrašenimi prsi — »amen! tako je prav! tudi jaz jo dobim kmalu, ampak . . . svinčeno!«

In Janezov Janez se ni motil.

Med pošastnimi tirolskimi skalami, zaviti v odejo ostrega snega in gabnega blata, je večkrat izjavil svojim trpečim tovarišem, da nima prav nič proti temu, ako iz teh skalnatih planin nadaljuje potovanje v zlata nebesa, v hišo miru in sprave, kjer je pripravljen menda sedež slednjemu, ki se bori za pravico in resnico.

Želja se mu je izpolnila ob gromoviti godbi topov in ranjenih tovarišev.

»Amen, bratje! jo že imam . . . nadaljujte boj, rešitev se bliža!« — je vzkliknil Janez ter omahnil s prestreljeno glavo v novopadli sneg, ki mu je kot zvestemu junaku — mučeniku spletel krog glave krvav venec trpljenja.

Končano je bilo britko potovanje Janezovega Janeza po tej solzni, gorja in obupa polni dolini in krenil je Janez proti nebeskemu kraljestvu, kjer vlada pobratimstvo, sreča in veselje, kar mu je bilo obljubljeno že prvi dan preizkušnje.

(Konec prihodnjic.)

ca: Iz Ljubljane poročajo, da je medzavezniška komisija pod predstvom generala Segre končala svoje delo in dala Italiji popolno zadoščenje s tem, da je sklenila uradno vrnitev italijanske komisije, ki bo nadaljevala prekinjena dela s sodelovanjem oblasti. General Smiljanić, poveljnik divizije ki je ukazal majorju De Giorgisu zapustiti mesto, je bil kaznovan z ukornim pismom, katerega prepis je prejela tudi slovenska Narodna vlada. Pravijo, da je general Smiljanić prosil za takojšnjo premestitev. Glede dogodka v Mariboru je sklenila komisija, da italijanska častnika, ki sta prejela nalog zapustiti mesto, nadaljujeta varstvo in delovanje, dokler ne bo končano.

Tržaški mestni zastop — odstopil! Reka, 5. aprila. Sem je došla vest, da je odstopil celokupni mestni zastop mesta Trst. S tem je nastopila v mestni upravi velevažna kriza, ki italijanskim oblastem povzroča velike skrbi.

Kake pogoje bi bila diktirala zmagovita Nemčija? LDU. Lyon, 5. aprila. (Brezlično.) Zastopnik Monakova, Landauer, je imel pri proslavi, ki se je vršila v spomin Kurta Eisnerja, govor, v katerem je izjavil, da se nahaja v njegovih rokah prepis jako važnega dokumenta iz meseca decembra 1914. Ta listina izvira od visoke politične osebnosti, ki igra še danes veliko ulogo v vladi. Dokument določa za primer, da bi Nemci izšli iz vojske kot zmagovalci, nastopne mirovne pogoje: Aneksija Belgije in Normandie, aneksija angleško-normanskih otokov, katere bi morala odstopiti Velika Britanija, dalje aneksija približno vsega onega ozemlja, na katerem so se pozneje stvorile razne ruske obmejne države. Nemčija bi se preobrazila v mogočen kolonialni imperij s strujenim in zaokroženim ozemljem. Vojna odškodnina, katero bi zahtevala Nemčija, bi morala biti tako visoka, da ne bi pokrivala samo izdatkov prvih mesecev vojne, to je približno 10 milijard mark, ampak tudi skupno vsoto vseh nemških državnih dolgov.

Resen položaj v Nemčiji. Položaj v Monakovem je jako napet. Deželni zbor se ne sestane. Širi se geslo: Proglas sovjetske republike. Snuje se skupna revolucionarna stranka delavcev. — V Hamburgu so mnogoštevilne tolpe napadle ribjo tržnico in jo oropale. — V Stuttgartu se je vnel boj s špartakovci. Artiljerija obstreljuje špartakovska oporišča. Ranjenih je več oseb. Radikalno delavstvo je ustavilo delo v Kruppovih tvornicah. Delavci so uničili znatne množine orožja vseh vrst. Nemčija stoji zopet pred revolucijo. Revolucionarni svet v Monakovem je sklenil aretirati vse vodilne osebnosti meščanstva in časopisja.

Dnevne novice.

Prvi slovenski politični shod v Račjem. Včeraj se je vršil prvi slovenski shod v Račjem. Sklicala ga je mariborska organizacija JDS. Izvršil se je nad vse sijajno, čeprav se je od dveh strani hujskalo proti njemu. Shod je otvoril g. Faleš, ki je v krepkih besedah obrazložil pomen in namen shoda. Kot prvi je govoril naš državni poslanec prof. Voglar, ki je temeljito razjasnil politično situacijo in pa veliki pomen politične organizacije. Govoril je za njim prof. dr. Pavel Strmšek, ki je v jedrnatih in temeljitih stavkih razvijal vprašanja, ki so splošno zanimala. Odobravanje, ki je sledilo njegovemu govoru, je bil najboljši dokaz za njegova temeljita izvajanja. Končno je govoril še dr. Koderman, ki je z dokazi pobijal ono gonjo, ki jo gotovi faktorji uganjajo v teh resnih časih.

Vseslovenski sokoški zlet bo v Pragi leta 1920. Dan še ni določen. Ta prireditel bo sijajnejša, nego je bila katera dosedanjih.

Zlet slovenskega sokolstva se vrši letos na Vidov dan 15. junija v Beogradu. Zleta se udeležijo predvsem delegati vseh naših sokolskih društev.

Koncert zasebne pevske šole za otroke prof. H. Druzoviča se je izvršil naravnost sijajno. Ker nam danes primanjkuje prostora, bomo o koncertu poročali jutri. Toda že danes čestitamo prof. Druzoviču, da je tako lepo izšolal svojo mladino.

Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov, v samozaložbi g. prof. Pirca v Mariboru. Knjižica je v najbolj umljivem, priprostem ljudskem duhu pisana in jo pripočam vsakemu, posebno našim ljudem na meji. Kupi naj jo vsak; ker se dobro blago samo hvali, je vsako hvalisanje nepotrebno. To kot kritika knjižice. Dobi se pri g. Vilko Wei x l na Glavnem trgu.

Prošnje za pokojnine in vzgojevalnine. Vojaška intendantca za Slovenijo je poslala oddeku za zocijalno skrb ta-le dopis: »V Uradnem listu št. LVIII. z dne 4. 3. 1919 je natanko določeno, kako naj se ravna z vlogami za preskrbovalnine družinam padlih in pogrešanih vojakov. Toda ne občinski ne državni uradi se tega ne držijo, ker prihaja mnogo prošenj, ki niso opremljene po predpisih omenjenega razglasa, in včasih tudi kar naravnost od občinskih uradov mesto službenim potom. Radi tega se m r a j o vloge pogosto vračati, da se dopolnijo in opremijo z dokumenti, kar zelo zavlačuje rešitev in stranke ne dobijo nikoli svojih preskrbovalnin. Radi tega se deželna vlada prosi, da pozove vse urade, da ravnajo po predpisih označenega razglasa in da gredo strankam na roko. Okrajna glavarstva in županstva se opozarjajo, da se strogo drže navodil naredbe razglašene v uradnem listu od 4. marca 1919 št. LVIII. Tudi naj glavarstva in županstva skrbijo za to, da se omenjena naredba na najbolj izdaten način še enkrat razglasi. Strankam škoda, uradom pa delo se prihrani le na ta način, da se stranke in uradi strogo drže predpisanih navodil.

Za politične preganjance. Deželna vlada rabi natančne podatke o obsegu političnega preganjanja v avstrijski dobi. Pod izrazom politično preganjanje je razumeti vsako zatiranje, ki ga je prejšnja državna oblast po svojih organih izvajala proti sedanjemu državljanu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev vsled njegovega narodnostnega ali pa vsled njegovega državno-političnega mišljenja in delovanja. V ta namen bodo v prihodnjih 2 tednih zbirala okrajna glavarstva, politične ekspoziture in mestni magistrati potrebne podatke. Občinstvo se vabi, da z vestnim sodelovanjem omogoči čim popolnejšo sliko o političnem preganjanju. Pri tem se pripominja, da ta zadeva ni v nikaki zvezi s sprejeto akcijo za odškodovanje političnih preganjancev potom naše delegacije v Parizu, temveč je to zbiranje statističnega materiala, ki se bo ob danih prilikah uradno uporabljalo.

Srbski delegati za Trst. Kot delegata pri medzavezniški komisiji za prehrano v Trstu sta imenovana Ignjat Bajloni in Rajko Novaković iz Beograda. Oba sta že odpotovala v Trst.

Nove plače za učiteljstvo na ljudskih in meštanskih šolah v Sloveniji. Pri višem šolskem svetu v Ljubljani sestavljeni oddelek za ureditev učiteljskih plač v katerem posluje 1 računski uradnik in 7 učiteljev je že odmeril nove službene prejemke za aktivne učitelje in učiteljice, ki so nameščeni na šolah bivše vojvodine Kranjske in bivše grofije Goriške. Deželno knjigovodstvo je dobilo ukaz, da izplača od 1. prosinca 1919 dospele zneske kar najhitreje, da se pospeši uradovanje, je višji šolski svet tudi knjigovodstvu pridobil 6 učiteljev. Odmerjevanje plač za učiteljstvo koroških in štajerskih šolskih okrajev se je pričelo in bo gotovo do konca aprila.

Za železničarje je interveniral minister dr. Kramer pri ministrskem predsedniku Protiću. Zadeva je ugodno rešena, v smislu spomenice Zveze jugoslovanskih železničarjev kakor smo že poročali.

Ustanovitev gospodarsko-političnega društva za marbeški okraj. V petek dne 28. sušca so se zbrali v marbeški šoli zaup-

niki marbeškega okraja. Zastopani so bili vsi sloji prebivalstva. Zborovanju je predsedoval g. inž. Pahernik. Navzoč je bil tudi g. okrajni glavar dr. Ipavica. Sklenilo se je ustanoviti gospodarsko-politično društvo za marbeški okraj, ki naj prevzame vodstvo vsega političnega, gospodarskega in kulturnega dela v okraju. Osnuje se kmetijska podružnica za Marbek in okolico, posojilnice, ki so v zdajšnjem času za manjše okoliše zgubile pomen, naj se združijo v enokrajno posojilnico. Priredijo se v vseh manjših krajih politično-poučni shodi, v trgih pa večje manifestacije. Sklene se organizirati slovenske trgovce in obrtnike, vpeljati nadaljevalne tečaje za obrtne in trgovske vajence ter skrbeti, da preide okrajna bolniška blagajna in obrtna zadruga v slovenske roke. Sklene se zahteva po višji narodni šoli v Marbeku, združitev obeh enorazrednic v Breznem v eno dvorazrednico, ter ustanovitev višje gozdarske šole v Mariboru. Določijo se za vse krajne in katastralne občine ter za železniške postaje okraja enotna slovenska imena, ki se predložijo vsem uradom s prošnjo, da se rabijo samo ta po zaupnikih določena imena. Sprejmo se zahteve po nameščenju značajnih, v narodnem oziru popolnoma zanesljivih državnih in drugih javnih nameščenec, ki naj dobe v državi in javnih korporacijah potrebno moralno in gmočno uporo.

„Klub Čechů v Mariboru“. Vabijo se člani, da se udeležijo odhodnice g. inž. V. Brabenca (odhaja na Čehoslovaško), katera se vrši v torek 8. aprila zvečer v hotelu »Union«.

Zasebni pouk v francoščini je zaradi pomanjkanja svetlobe samo za začetnike in sicer trikrat na teden v ponedeljek, sredo in petek od 7.—8. ure zvečer v gimnaziji, v prtiličju soba št. 33. Ker je teorija zelo važna, se začetniki posebno prve dni opozarjajo za obisk.

Kako se avanzira v Nemških časopisih. Sumljivo je, kako je našim Nemcem bivša italijanska »misija« v Mariboru pri srcu. Dan za dnevom čitamo cele zagovore. Dobrega blaga ni treba hvaliti. Zdaj je graška »Tagespost« že napredovala. Famozi četovodja, ki je hodil v družbi z Italijani, je kar naenkrat avanziral v »Tagesposti« za stražmojstra. Tudi stotnik italijanske misije je avanziral za majorja. Ta list pravi med drugim, da je dal general Maister »einem italienischen Major, einem tapferen Grafen, der den lybischen Feldzug mitgemacht und sich auch im verfloßenen Krieg hohe Auszeichnungen entworfen hatte, einen jugoslawischen Wachtmeister zur Verfügung.« Mi čestitamo gospodu stotniku, da je postal major in grof, ki si je svoja odlikovanja »entworfen«, pa tudi takozvanemu četovodji, ki je postal — stražmojster. Tako vsaj trdi »Tagespost« oziroma Wastian & Ormig.

V mestno prodajalno v Freihaus-ulici ste že nekoliko pod egali, gospod urednik. Pa še premalo! Medtem, ko se je pri vseh občinskih podjetjih vsaj na zunaj že vse poslovenilo, razobeša ta prodajalna še vedno razne »Kundmachunge« itd. le v blaženi nemščini. Še le danes 5. t. m. se je prikazalo prvikrat tudi ponižno slovensko naznanilo glede oddaje krompirja, zato pa je isto naznanilo izpostavljeno kar v dveh nemških izvodih! Nemščina mora prevladovati, tako si mislita naduti prodajalki, ki gospodarita v tej trgovini v največjo nevoljo večine kupujočih strank. »Hilfsausschuss 1« naj napravi red, če pa noče, naj pa magistrat odda kak »Aushilfsschuss« v to gnezdo! Je že skrajni čas. — Opazovalec.

Neki nemški mestni zdravnik, menda dr. Leonhard nam je poslal oni dan po mištnem posredovanju »Marburger Zeitung« nekako skrpucalo v slovenskem jeziku, ki ga pri-

najboljši volji nismo razumeli in ga vsled tega tudi nismo priobčili. Mi nismo podružnica »Marburger Zeitung«. Sploh pa opazamo, da nas ta gospod glede marsikaterih notic prezira. Gre za javna zdravstvena vprašanja. In tu ne smemo in tudi ne bomo trpeli, da bi kak dr. Leonhard naše mestno zdravstvo vodil tudi v nemškonacionalnem duhu.

Kje je osemurni delavnik? Delavec nam piše: Kakor znano, je naša vlada uvedla osemurni delavnik. Toda v naši mariborski plinarni tega do danes nikakor še niso poznali. Vprašamo ravnateljstvo oziroma one, kojim je to nemškutarsko ravnateljstvo podrejeno, ali velja ta zakon tudi za mariborsko mestno plinarno ali ne.

Lačna Nemška Avstrija se tolaži z Jugoslavijo. 2. aprila je izjavil državni tajnik Nemške Avstrije dr. Sonnenfeld-Russ: »Morda nam more v najkrajšem času jugoslovansko ozemlje nuditi majhno olajšavo s tem, da nam dobavi manjše množine masti, žita in jajc.« Torej se je Nemška Avstrija vendar spomenila tudi na nas. Na eni strani zabavljajo čez nas ter hočejo uničiti našo mlado, toda mogočno državo, na drugi strani pa mislijo, da bomo mi basali prazne želodce teh nemških hujšakačev. Upamo, da se bodo naši merodajni krogi ozirali predvsem na naše prebivalstvo, potem še le na našo — neprijateljico Nemško Avstrijo.

V Mariboru zaplenjena mast. Svoječasno smo poročali, da so v Mariboru izsledili dva vagona masti, ki sta bila priklopljena mednarodnemu transportu živil z namenom jih vtihotapiti preko meje in jih opremil tudi s predpisanimi dokumenti mednarodne komisije višji revident južne železnice Fridrik Isda, rodом Celjan, sedaj nameščen v Gradcu, zagrižen nemški nacionalce, ki se je zlasti za časa svojega službovanja na Zidanem mostu z vso vmeno udeleževal vsenemške propagande. Isdo so seveda takoj aretirali in ga izročili sodišču. Včeraj je bila obraynava proti niemu. Obsojen je bil na 1 leto zapor in 10.000 K globe. Takoj po razglasu obsodbi je bil odveden v zapor. To mast so svojas izvozili s kolodvora v mestno aprovizacijo. Vendar pa danes splošno govore, da so to mast baje vrnili. Ker je občinstvo precej razburjeno, bi poročali, da se pojasni vsa ta zadeva, ali dobi to mast Maribor — ali jo vrnejo ohemu, komur je bila namenjena.

Soli primanjkuje. Le v par trgovinah jo je še dobiti. Toda če jo hočeš kupiti pri trgovcu Sirku na Glavnem trgu, moraš kupiti zajedno tudi — milo ali žaljo! To je že od sile in diši po izsiljevanju! Da milo ni dobro, si pač lahko mislimo, kajti dobro blago se prav hitro razproda in le slabo ne najde kupca. Odločno pa se moramo zavarovati proti nakani, vsiliti nam slabo zaostalo blago s tem, da se nam sicer ne proda za življenje neobhodno potrebnih predmetov, kakor soli, masti itd. Kdor je bil tako nepreviden, da si je nabavil preveč slabega blaga, ki ga sedaj ne more več razpečati, naj trpi sam posledice svoje ponesrečene spekulacije, nam pa naj nikar ne pridržuje potrebnih življenjskih predmetov; če nočemo kupiti tudi njegovega neporabnega blaga. Kazenski paragrafi so še v veljavi! Dobrega mila in dobre čebule sedaj ne manjka, tudi cené teh predmetov niso previsoke. Torej!

Okrajno glavarstvo v Mariboru ima za okraj še večjo množino krompirja na razpolago. Cena 85 do 90 vin. kg. Prijave se naj takoj oddajo v sobi št. 11.

V soboto večer se vrši v „Narodnem domu“ javno predavanje „Jugoslovanska žena — svobodna državljanka“.

Danes in vsak večer koncert v hotelu „UNION“!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavica 15.000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondi nad 4.000.000 K

Poslovalnica avstrijske razredne loterije

Sprejema vloge na knjižice, tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka sama.
Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.
Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predujme na vrednostne papirje in blago.
Izvršuje borzna naročila najkulantnije.

Za razna

steklarska dela

se priporoča

Jan Dežman, Maribor

Kazino ulica št. 6. 3—1

Trčani med, med v satovju, čisto svinjsko mast, slanino, žito, koruzo in čebuljo

se prodaja. — Interesentje naj pošiljajo svoje naslove na upravništvo našega lista pod števil. 242. 2—2

J. Božič

Maribor, Tegetthoffova cesta 34

Modni ateljeje za gospe in gospode.
Naročila po meri se solidno in točno izvrše. Vojaške uniforme se izgotovijo v najkrajšem času.

Zaloga vsakovrstnih oblek za moške in dečke, kakor tudi vojaške čepice ter epolete.

Karbidove svetilke

stoječe in viseče, ter gorelci v veliki izbiri. — Karbid v vsaki množini se prodaja po nizkih cenah.

Za preprodajalce izdaten popust.

Zahtevajte cenik!

C. Th. Meyer

Maribor ob Dr., Zg. Gosposka ulica št. 39.

Ob sobotah zaprto.

Eksportna trgovina

Franjo Vidovič

Maribor

Cvetlična ulica št. 15

Preskrbuje prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadrugo“ v Mariboru.

V sredo, 9. aprila 1919 ob 8. uri zvečer v Mariboru v veliki Götzovi dvorani

Sinfonični koncert

virtuoza na gosli Zlatko Balokovića

s sodelovanjem vojaške godbe za Sp. Štajer pod vodstvom kapelnika Herzog-a.

S P O R E D :

1. Em. Beran: Dve legendi (F-dur—As-dur)
2. Cam. Saint-Saëns, III. koncert. (H-moll) op. 61.

Gosli: Zlatko Baloković.

3. Ant. Dvořák: Ouvertura k operi »Kmet na vihanec«.
4. a) Otakar Sevčík: Břetislav, op. 10
b) Krezma Josefović: Iz hrvatskog primorja

- c) Pablo de Sarasate: Ciganski napjevi, op. 20

Gosli: Zlatko Baloković.

O D M O R.

5. Henr. Wieniawski: Fantazija (Faust), op. 20
Gosli: Zlatko Baloković.
6. Karol Goldmark: Sakuntala. Ouvertura. Op. 13.

Vstopnina: 1.—5. vrsta 15 K, 6.—10. vrsta 12 K, 11.—15. vrsta 10 K, 16.—20. vrsta 8 K. Sedeži na galeriji 5 K, stojišča 3 K.

Predprodaja: 7. in 8. aprila od 10. do 12. ure popoldne in od 1. do 3. ure popoldne v koncertni dvorani pivovarne Götz. — Otvoritev blagajne 9. aprila ob 6. uri zvečer.